

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 492/2017-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 1. augusta 2017 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], zastúpenej advokátom JUDr. Dušanom Klimom, advokátska kancelária, Sládkovičova 16/61, Žiar nad Hronom, vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd rozsudkom Okresného súdu Piešťany sp. zn. 4 C 111/2010 zo 6. mája 2013, rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11 Co 322/2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 336/2015 z 30. mája 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČIA] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. augusta 2016 doručená sťažnosť [REDAKČIA], [REDAKČIA], vo veci namietaného porušenia čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) rozsudkom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 C 111/2010 zo 6. mája 2013,

rozsudkom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 11 Co 322/2013 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 336/2015 z 30. mája 2016.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola rozsudkom okresného súdu sp. zn. 4 C 111/2010 zo 6. mája 2013 zaviazaná uhradiť žalobcovi sumu 49 790,88 € z titulu bezdôvodného obohatenia. Krajský súd rozhodnutie okresného súdu rozsudkom sp. zn. 11 Co 322/2013, u ktorého sťažovateľka neuviedla dátum jeho vydania, potvrdil.

3. Proti rozsudku krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie, ktoré najvyšší súd odmietol uznesením sp. zn. 2 Cdo 336/2015 z 30. mája 2016.

4. Sťažovateľka v sťažnosti podanej ústavnému súdu tvrdí, že najvyšší súd jej dovolanie odmietol bez toho, aby „skúmal opodstatnenosť uplatnených dôvodov v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP“. So záverom najvyššieho súdu sa sťažovateľka nestotožňuje, keďže podľa jej názoru sa nedržal zásady „*iura novit curia*“, ktorá ho „zaťažuje skúmať, či napadnuté rozsudky nižších súdov neboli vydané v konaní postihnutom závažnou procesnou vadou vedúcou k vydaniu zmätočného rozhodnutia“. Sťažovateľka svoj názor opiera o znenie § 242 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“), ktorý bol platný a účinný v čase rozhodovania najvyššieho súdu. Najvyšší súd sa podľa tvrdení sťažovateľky nevysporiadal s ňou tvrdým dovolacím dôvodom podľa § 237 písm. f) OSP, a teda s námietkou, že jej bola odňatá možnosť konať pred súdom. Odňatie možnosti konať pred súdom sťažovateľka vidí v tom, že okresný súd ani krajský súd sa nevysporiadali s jej námietkou týkajúcou sa nedostatku aktívnej legitímácie žalobcu, nevyhoveli jej návrhu na vykonanie dokazovania výsluchom svedka a nevysporiadali sa ani so vzájomným návrhom sťažovateľky voči žalobcovi.

5. Na základe uvedených skutočností sťažovateľka žiadala „sťažnosť podanú v zmysle čl. 127 ods. 1 Ústavy SR prijať a rozhodnúť o nej tak, že uznesením: 2 Cdo-336/2015 NSSR a rozsudkami OS č.: 4C-111/2010 a KS 11CO/322/2013, bolo

porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie. Rozhodnúť, že uznesenie 2 Cdo-336/2015 sa v celom rozsahu ruší a vracia na nové konanie a rozhodnutie“.

II.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

7. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

8. Podľa § 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

K namietanému rozsudku okresného súdu

9. V čl. 127 ods. 1 ústavy je zakotvený princíp subsidiarity, podľa ktorého môže ústavný súd konať o namietanom porušení práv sťažovateľov a vecne sa zaoberať predloženými sťažnosťami iba vtedy, ak sa sťažovatelia nemôžu domáhať ochrany svojich práv pred všeobecným súdom. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda automaticky nezakladá aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby zistí, že ochrany tohto základného práva alebo slobody, porušenie ktorých namieta, sa sťažovatelia môžu domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy, prípadne iným zákonne upraveným spôsobom pred iným súdom alebo pred iným štátnym orgánom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02, I. ÚS 6/04, II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, IV. ÚS 243/05, II. ÚS 90/06).

10. Ústavný súd v tejto súvislosti predstavuje ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05). Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

11. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, ktoré prerokoval krajský súd a napadnutým rozsudkom o ňom aj rozhodol. Keďže napadnutý rozsudok okresného súdu bol predmetom súdneho prieskumu realizovaného odvolacím súdom, ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci na jej prerokovanie.

K napadnutému rozsudku krajského soudu

12. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy.

Podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať označenie,

- a) ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili,
- b) právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva alebo slobody,
- c) proti komu sťažnosť smeruje.

Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde k sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu.

13. Ústavný súd poukazuje na to, že popri uvedení petitu je povinnosťou sťažovateľa, aby svoju sťažnosť náležite odôvodnil, t. j. aby čo najpresnejšie opísal skutkový stav, z ktorého vyvodzuje svoj procesný nárok na ochranu poskytovanú ústavným súdom. Okrem opísania skutkových okolností musí odôvodnenie sťažnosti obsahovať najmä právne argumenty a právne posúdenie predloženého sporu. Nedostatok odôvodnenia sťažnosti vyvoláva významné procesné dôsledky (m. m. IV. ÚS 359/08, IV. ÚS 198/2012, IV. ÚS 54/2014).

14. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľka zastúpená kvalifikovaným právnym zástupcom odôvodnila svoju sťažnosť v časti smerujúcej proti rozhodnutiu krajského súdu iba veľmi rámcovým konštatovaním pochybení krajského súdu bez podrobnejšej skutkovej a právnej analýzy. Takéto všeobecné odôvodnenie sťažnosti nie je dostatočným podkladom pre konanie ústavného súdu podľa čl. 127 ods. 1 ústavy aj z dôvodu, že sťažovateľka nepriložila k svojej sťažnosti napadnutý rozsudok

krajského súdu v podobe, v ktorej by umožňoval ústavnému súdu oboznámiť sa s jeho obsahom a úplnou právnou argumentáciou. Sťažovateľka predložila ústavnému súdu z predmetného rozsudku iba niekoľko ňou vyňatých strán (1, 5, 7, 8), ktoré nepostačovali ani na jednoznačnú identifikáciu rozsudku (chýbajúca posledná strana rozsudku s dátumom a podpisom sudcu) a už vôbec nie k zaujatiu jednoznačného a objektívneho stanoviska ústavného súdu k námietkam sťažovateľky.

15. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že taký rozsah nedostatkov v zákonom predpísaných náležitostiach, aký vyplýva z podania sťažovateľa, nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08, IV. ÚS 213/2010).

16. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie postupovať s odbornou starostlivosťou, dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Osobitne to platí pre všetky zákonom ustanovené náležitosti úkonov, ktorými začína konanie pred ústavným súdom (napr. II. ÚS 117/05, IV. ÚS 267/08, IV. ÚS 213/2010).

17. Uvedené nedostatky zákonom predpísaných náležitostí sťažnosti sťažovateľky boli dôvodom na jej odmietnutie v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

18. Vzhľadom na kvalifikované právne zastúpenie ústavný súd sťažovateľku na odstránenie nedostatkov sťažnosti nevyzýval, primerane aplikujúc § 160 ods. 3 písm. b)

zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov v spojení s § 31a ods. 1 zákona o ústavnom súde.

K napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu

19. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. obdobne podľa čl. 36 ods. 1 listiny, spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktoré tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonávajú (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ods. 1 ústavy). Reálne uplatnenie základného práva na súdnu ochranu predpokladá, že účastníkovi súdneho konania sa táto ochrana dostane v zákonom predpokladanej kvalite, pričom výklad a používanie zákonných ustanovení príslušných procesných predpisov musí v celom rozsahu rešpektovať základné právo účastníkov na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (pozri napr. II. ÚS 63/06).

20. Ústavný súd vo svojej judikatúre opakovane zdôrazňuje, že neodmysliteľnou súčasťou obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka, resp. strany konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09). Zároveň ale ústavný súd zdôrazňuje, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania (stranou konania), ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového, odvolacieho, ale aj dovolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. III. ÚS 209/04).

21. V kontexte s konkrétnymi výhradami sťažovateľky proti napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu ústavný súd zdôrazňuje, že požiadavka na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia nepochybne zahŕňa aj požiadavku jeho ústavne akceptovateľnej kvality. Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02, IV. ÚS 299/04, II. ÚS 78/05) totiž do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, pričom súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy. Z toho vyplýva, že k reálnemu poskytnutiu súdnej ochrany dôjde len vtedy, ak sa na zistený stav veci použije ústavne súladne interpretovaná platná a účinná právna norma (IV. ÚS 77/02). Len ústavne konformný výklad príslušných právnych noriem aplikovaných vo veciach sťažovateľov totiž môže plnohodnotne garantovať základné právo každého na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (m. m. I. ÚS 24/00).

22. Úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní bolo posúdiť, či uvedené východiská najvyšší súd v napadnutom uznesení akceptoval, a to z hľadiska toho, ako sa vysporiadal s konkrétnymi dovolacími námietkami sťažovateľky.

23. Najvyšší súd v napadnutom uznesení v podstatnej časti odôvodnenia uviedol:

«Pre účely predmetného dovolacieho konania je vhodné zdôrazniť, že dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a nemožno sa ním úspešne domáhať revízie skutkových zistení súdov nižších stupňov, ani výsledkov nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd tu nie je treťou inštanciou, v ktorej by bolo možné preskúmať rozhodnutie z akýchkoľvek hľadísk. Posúdiť správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy. Dovolacie konanie má (a to je potrebné osobitne zdôrazniť) prieskumnú povahu; aj so zreteľom na ňu dovolací súd - na rozdiel od súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu - nemá možnosť vykonávať dokazovanie (viď § 243a ods. 2 veta druhá O. s. p.).

Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. dovolanie je prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2

O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

V danom prípade dovolaním žalovanej 2/ nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné, a nejde ani o potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O. s. p. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovanej 2/ nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. (procesne) prípustné.

Dovolanie žalovanej 2/ by mohlo byť procesne prípustné, len ak by v konaní, v ktorom bol vydaný napadnutý rozsudok, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O. s. p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O. s. p. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale zaoberal sa tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O. s. p. (tzv. vady zmätočnosti). Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku aj uzneseniu) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O. s. p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.) a prípadne nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.), i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorých procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade, ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Dovolateľka existenciu procesných väd konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. netvrdila a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť jej dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom súdov nebola dovolateľke odňatá možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) sa rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva.

Dovolateľka v dovolaní namietala, že konanie je postihnuté práve takouto vadou založenou na nedostatočnom odôvodnení (resp. nepreskúmateľnosti) rozhodnutia odvolacieho súdu (§ 157 ods. 2 O. s. p.), čo súčasne zakladá porušenie jej práv na súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) a právo na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 Dohovoru) v tom, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov, neurčitost', nezrozumiteľnosť a nevyporiadanie sa so všetkými jej odvolacími námietkami a námietkami uvádzanými v konaní a preto v konaní v konečnom dôsledku vec nesprávne právne posúdil.

...

Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa (v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom odvolacieho súdu v zmysle § 219 ods. 2 O. s. p.) splňa vyššie uvedené kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 157 ods. 2 O. s. p. (§ 219 ods. 1, 2 O. s. p.) a preto ho nemožno považovať za nepreskúmateľný, neodôvodnený, či zjavne arbitrárny (svojvoľný). Odôvodnenie rozsudku zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia, čo platí tak pre rozsudok prvého stupňa (§ 157 ods. 2 O. s. p.), ako aj pre rozsudok odvolacieho súdu (§ 219 ods. 2 O. s. p.). Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne, zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť i všeobecnú interpretačnú presvedčivosť; tým však nie je zodpovedaná (ani inak dotknutá) otázka správnosti právneho posúdenia veci konajúcimi súdmi.

Súdy oboch stupňov jasne a dostatočne vysvetlili právne dôvody, pre ktoré žalobe vyhovel. Zhodli sa na tom, že žalovaná suma predstavujúca zaplatenú zálohu na kúpnu cenu vo výške 49 790,88 € bola zaplatená dňa 31. 1. 2008 na účet žalovanej 2/ vedený vo [REDAKOVANÉ], a teda u nej vznikol majetkový prospech, ktorý je povinná vydať. Mali za to, že je právne irelevantné, z akého finančného zdroja bola žalovaná suma žalobcom zaplatená, a teda či žalobca si zobral pôžičku, alebo mu bola táto suma darovaná, alebo išlo o jeho vlastné finančné prostriedky, nakoľko v prejednávanej veci je dôležitá skutočnosť, že išlo o plnenie žalobcu v zmysle uzavretej zmluvy o budúcej zmluve, ktorá skutočnosť bola zrejmá všetkým zmluvným stranám. Uzavreli, že až márnym uplynutím doby záväzku, t. j. dňom 31. 5. 2008 zanikla povinnosť žalobcu uzatvoriť predmetnú kúpnu zmluvu a tým aj odpadol právny dôvod, pre ktorý bol poskytnutý preddavok v sume 1,5 milióna Sk (49 790,88 €). Až márnym uplynutím dňa 31. 5. 2008, teda až dňa 1. 6. 2008 žalobca vedel, že sa žalovaná 2/ na jeho úkor bezdôvodne obohatila, keď je právne irelevantné, či sa tak mohlo stať aj z dôvodu, že žalobca reálne pre nedostatok finančných prostriedkov predmetnú kúpnu zmluvu uzatvoriť nemohol. Ustálili teda, že preddavok na kúpnu cenu sa stal bezdôvodným obohatením vo chvíli, kedy odpadol právny dôvod, na ktorého základe budúci kupujúci plnil budúcim predávajúcim, teda kedy predávajúce v lehote do 31. 5. 2008 nevyzvali žalobcu na uzavretie predmetnej kúpnej zmluvy. Keďže žalobca si svoj nárok na zaplatenie bezdôvodného obohatenia uplatnil na súde dňa 31. 5. 2010, t. j. v rámci plynutia dvojročnej subjektívnej premlčacej lehoty, ktorá začala plynúť dňa 1. 6. 2008 a uplynula 1. 6. 2010, nárok žalobcu

voči žalovanej 2/ nie je premlčaný. Pokiaľ žalovaná 2/ v odvolacom konaní zotrvala na svojej argumentácii, aj odvolací súd sa stotožnil s právnym záverom súdu prvého stupňa o dôvodnosti žaloby s uvádzaných dôvodov, ponúkol dostatočné vysvetlenie toho, prečo z právneho hľadiska nebolo možné akceptovať argumentáciu odvolateľa (žalovanej 2/).

Pokiaľ ide o námietku žalovanej 2/ o nevykonaní navrhovaného dôkazu, výsluchu svedka [REDACTED], je potrebné uviesť, že súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhované dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie, ktoré z nich budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdu (viď § 120 ods. 1 O. s. p.) a nie účastníkov konania. Najvyšší súd Slovenskej republiky to vyjadril už v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993, v ktorom zaujal názor, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení, vedúcu k vydaniu nesprávneho rozhodnutia, nie však procesnú vadu v zmysle § 237 O. s. p. K rovnakému záveru dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky aj v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov Slovenskej republiky pod č. 125/1999, v ktorom uviedol, že nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O. s. p., lebo samo osebe neznamená odňatie možnosti pred súdom konať.

Pri úvahe o tom, ktoré navrhované dôkazy vykoná, súd berie na zreteľ, k preukázaniu ktorej konkrétnej skutkovej okolnosti je dôkaz navrhovaný. Súd nevykoná dôkazy, ktoré nie sú pre posúdenie veci relevantné a nemôžu smerovať k zisteniu skutočností predvídaných skutkovou podstatou právnej normy, ktorú treba na danú vec aplikovať.

Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že nevykonaním všetkých žalovanou 2/ navrhovaných dôkazov nebola žalovanej 2/ odňatá možnosť pred súdmi konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.).

Dovolateľka procesnú vadu konania a prípustnosť jej dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. vyvodzovala v dovolaní z toho, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania bez účasti strán.

Podľa § 214 ods. 2 O. s. p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia

pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, c/ ide o konanie vo veciach porušenia zásad rovnakého zaobchádzania, d/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 214 ods. 2 O. s. p. v ostatných prípadoch môže odvolací súd rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania.

Z vyššie citovaných ustanovení § 214 ods. 1 a 2 O. s. p. vyplýva, že (len) v prípadoch uvedených v § 214 ods. 1 O. s. p. je odvolací súd povinný nariadiť pojednávanie, v ostatných prípadoch však môže rozhodnúť aj bez nariadenia odvolacieho pojednávania. O tom, či v prípadoch, na ktoré sa nevzťahuje ustanovenie § 214 ods. 1 O. s. p. bude nariadené odvolacie pojednávanie, rozhoduje odvolací súd.

V danom prípade odvolací súd neopakoval ani nedoplňal dokazovanie, súd prvého stupňa nerozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nešlo ani o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a naostatok nariadenia odvolacieho pojednávania nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem. Vzhľadom na to nebolo povinnosťou odvolacieho súdu nariadiť na prejednanie odvolania pojednávanie.

Odvolací súd nebol povinný odôvodňovať svoj záver, že na prejednanie odvolania žalovanej 2/ o predmetnej právnej veci nie je potrebné nariadiť pojednávanie. Ten jednoznačne vyplýva z vyššie uvedených okolností, povahy prejednáwanej veci a danej procesnej situácie.

Pre úplnosť treba dodať, že účastníci boli upovedomení o čase a mieste verejného vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu spôsobom, ktorý zodpovedá zákonu (§ 156 ods. 3 O. s. p.) - vid' č. l. 146-148 spisu.

Dovolateľka namietala, že súd sa nevysporiadal ani s podaným vzájomným návrhom, ako obranou dovolateľky, ktorou si uplatnila nárok na zmluvnú pokutu v čiastke 1 500 000 Sk.

Podľa § 98 O. s. p. vzájomným návrhom je prejav žalovaného, ktorým proti žalobcovi uplatňuje svoju pohľadávku na započítanie, ale len pokiaľ navrhuje, aby bolo prisúdené viac, než čo uplatnil žalobca. Inak súd posudzuje taký prejav len ako obranu proti návrhu.

Toto ustanovenie systematicky dopĺňa ustanovenie § 97 o vzájomnej žalobe. Upravuje vo svojej podstate hmotnoprávny úkon započítania pohľadávok v priebehu

súdneho konania. Hmotnoprávny úkon započítania smeruje k zániku záväzku, ktorý má žalovaný voči žalobcovi. Podľa výšky pohľadávky uplatnenej na započítanie pritom rozlišujeme dve situácie:

a/ ak žalovaný uplatňuje svoju pohľadávku na započítanie v menšom alebo práve v rovnakom rozsahu, ako je pohľadávka žalobcu, hovoríme o tzv. kompenzačnej námietke.

b/ ak žalovaný uplatňuje na započítanie pohľadávky vo vyššom rozsahu ako je pôvodne uplatnená pohľadávka žalobcu, hovoríme o vzájomnom návrhu.

Zo spisu je zrejmé, že žalovaná 2/ vo svojom podaní vyjadrenie k návrhu na č. l. 19 predmetného spisu uviedla, „ak by okresný súd nezohľadnil nami uvádzané skutočnosti a uplatnený nárok hodnotil by ako nárok vyplývajúci z nenaplnenej zmluvy o budúcej zmluve zo dňa 30. 1. 2008, potom titulom vzájomnej obrany s poukazom na ustanovenie čl. V ods. 5.1 a 5.2 tejto zmluvy uplatňujeme si od žalobcu zmluvnú pokutu v rozsahu žalovanej čiastky, nakoľko tento kúpnu zmluvu so žalovanými neuzavrel“. Z uvedeného podania je zrejmé, že žalované uplatňovali svoju pohľadávku na započítanie v rovnakom rozsahu ako je pohľadávka žalobcu a teda išlo o kompenzačnú námietku, nie o vzájomný návrh ako tvrdí dovolateľka v podanom dovolaní. Kompenzačnou námietkou žalovaných sa súd prvého stupňa zaoberal v odôvodnení svojho rozhodnutia, keď na str. 4 svojho rozhodnutia uviedol, „pokiaľ by žalované využili svoje oprávnenia a do 31. 5. 2008 žalobcu na uzatvorenie kúpnej zmluvy vyzvali, mohla by tu nastúpiť sankcia voči žalobcovi pre porušenie zmluvy o budúcej kúpnej zmluve (zmluvná pokuta), pričom súd pripomína, že je viac ako otázne, či jej výška je v súlade s dobrými mravmi (nie je však úlohou súdu v tomto konaní sa otázkou súladnosti zmluvnej pokuty s ustanovením § 3 OZ zaoberať)“.

Obsah dovolacích námietok smeroval tiež k spochybneniu správnosti právneho posúdenia veci konajúcimi súdmi (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávne právne posúdenie veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Súd ale právnym posúdením veci neodníma účastníkovi konania možnosť uplatnenia jeho procesných práv v zmysle § 237 písm. f/ O. s.

p. (vid' uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 112/2001 zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 43/2003 a uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 50/2002 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 1/2003). Právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov je relevantným dovolacím dôvodom, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie (vid' § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Nesprávne právne posúdenie vecí súdmi nižších stupňov však nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. lebo (ani prípadné) nesprávne právne posúdenie vecí súdom účastníkovi konania neznemožní realizáciu žiadneho jeho procesného oprávnenia (vid' napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 62/2010, sp. zn. 2 Cdo 97/2010, sp. zn. 3 Cdo 53/2011, sp. zn. 4 Cdo 68/2011, sp. zn. 5 Cdo 44/2011, sp. zn. 6 Cdo 41/2011 a sp. zn. 7 Cdo 26/2010).

Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že žalovaná 2/ neopodstatnene namieta, že v konaní jej postupom súdu bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O. s. p.).»

24. Podľa názoru ústavného súdu namietané rozhodnutie najvyššieho súdu obsahuje dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd nezistil, že by jeho výklad a závery boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nepostačuje sama osebe na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 114/09) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým stavom a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

25. V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za arbitrárne či zjavne neodôvodnené tie súdne rozhodnutia, ktorých odôvodnenie je úplne odchylné od vecí samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti

(IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06). Ústavný súd sa z obsahu napadnutého rozhodnutia presvedčil, že najvyšší súd sa námietkami sťažovateľky zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľka dostala odpoveď na všetky podstatné dovolacie námietky. Z ústavnoprávneho hľadiska niet žiadneho dôvodu, aby sa závery napadnutého rozhodnutia spochybňovali, preto ústavný súd v tejto časti sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 1. augusta 2017